

STANOWISKO
POLSKIEGO TOWARZYSTWA MORSKIEJ ENERGETYKI WIATROWEJ
W SPRAWIE PROJEKTU USTAWY O ODNAWIALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII

Kształtowanie nowego systemu wsparcia produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych powinno uwzględniać przewidywany wpływ wprowadzenia nowych regulacji na możliwości rozwoju sektora morskiej energetyki wiatrowej w Polsce, w tym w szczególności uwzględnione powinny zostać wymienione poniżej uwarunkowania:

1. Morska energetyka wiatrowa jest sektorem energetyki, którego potencjał w Polsce szacuje się na 10 GW mocy zainstalowanej do roku 2030 i produkcję ok. 40 TWh rocznie nieemisyjnej energii z odnawialnych źródeł.
2. Po zmianie przepisów dotyczących wydawania decyzji lokalizacyjnych dla MFW, od sierpnia 2011 roku złożono 31 wniosków o wydanie pozwoleń na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich (PSZW) dla morskich farm wiatrowych, o łącznej mocy przekraczającej 25 GW i wartości przekraczającej 200 mld zł.
3. Pierwsze MFW mogą zostać wybudowane w Polsce w roku 2018. Wynika to ze specyfiki procesu inwestycyjnego, którego ramy wynikają zarówno ze specyfiki stosowanych technologii, uwarunkowań rynkowych a także z przepisów prawa. Inwestor, po uzyskaniu PSZW musi w terminie 6 lat od dnia uzyskania tego pozwolenia, uzyskać pozwolenie na budowę. W tym czasie musi wykonać szczegółowe badania środowiskowe, uzyskać decyzje środowiskową, uzyskać warunki przyłączenia do sieci, wykonać badania geotechniczne, przygotować projekt budowlany i przejść procedurę uzyskania pozwolenia na budowę. Koszt przygotowania projektu do tego etapu, wynosi ok 200-300 mln zł. Możliwość budowy MFW będzie dodatkowo uwarunkowana możliwością skompletowania łańcucha dostaw.
4. Szacuje się, że na polskich obszarach morskich, do roku 2020 może zostać wybudowanych łącznie do 1 GW mocy w MFW, do roku 2025 – 5 GW, a do roku 2020 – 10 GW. Morska energetyka wiatrowa odegra więc mniejszą rolę w wypełnianiu zobowiązań Polski z zakresu udziału energii z OZE w bilansie energii do roku 2020, choć może być kluczowym elementem wypełniającym lukę w tym bilansie w latach 2018-2020. Jest to jednak źródło, które odegra kluczową rolę w wypełnianiu nowych obowiązków w zakresie redukcji emisji i wykorzystania OZE w perspektywie lat 2020-2030.

5. Morska energetyka wiatrowa jest w Polsce jedyną technologią OZE, która ma szansę przyczynić się do znaczących wpływów budżetowych, na długo przed wygenerowaniem jakichkolwiek kosztów z tytułu wsparcia wytwarzania energii z OZE. Jest to spowodowane specyfiką wnoszenia opłat za wydanie PSZW oraz specyfiką systemu wsparcia. Za wydanie PSZW inwestor musi wnieść opłatę w wysokości 1% wartości przedsięwzięcia. Łatwo obliczyć, że przy złożonych wnioskach na projekty o łącznej wartości 200 mld zł, z tytułu tej opłaty wpłynie do budżetu państwa 2 mld zł. 70% tej opłaty musi zostać uiszczona do momentu oddania MFW do użytku, a więc za nim zacznie ona wytwarzanie energii i generowanie kosztów z tytułu systemu wsparcia OZE. Przy dobrym systemie wsparcia, zapewniającym kontynuację procesu przygotowania projektów przez inwestorów, już w roku 2012 może wpłynąć do budżetu 200 mln zł, w latach 2015-2018 – 600 mln, i kolejne 600 mln w latach 2018-2025.
6. Aby inwestorzy, którzy wszczęli obecnie przygotowanie projektów, kontynuowali swoje prace w kolejnych latach, aż do etapu budowy, muszą istnieć stabilne i odpowiednio efektywne systemy wsparcia wytwarzania energii elektrycznej przez odnawialne źródła energii przez cały okres przygotowania i realizacji projektów. Są to bowiem inwestycje bardzo kapitałochłonne i decyzje inwestycyjne będą na bieżąco weryfikowane, pod kątem opłacalności i efektywności przedsięwzięcia.
7. Ze względu na ograniczoną dostępność środków finansowych na inwestycje tak specjalistyczne i kapitałochłonne jakimi są MFW w skali świata, inwestorzy międzynarodowi kierują swoje środki na przygotowanie i realizację MFW na te rynki, które funkcjonują na podstawie najbardziej atrakcyjnych warunków prawnych. Kluczowe elementy konkurencyjności systemów wsparcia dla MFW to:
  - Stabilność wsparcia w ujęciu danej inwestycji
  - Odpowiednia wysokość wsparcia w okresie niezbędnym do zwrotu zainwestowanego kapitału
  - Możliwość uzyskania warunków przyłączenia do sieci i kwestia pokrycia kosztów budowy przyłącza
8. Nowy system wsparcia, musi w związku z powyższym dać podstawy dla dalszego rozwoju projektów MFW na polskich obszarach morskich, w tym zwłaszcza:
  - Zapewnić wystarczająco wysoki współczynnik korekcyjny w latach 2013-2018 i 2018-2023, który zapewni w pierwszym okresie konkurencyjność polskiego rynku morskiej energetyki, a w drugim okresie gwarancje zwrotu zainwestowanego kapitału w okresie obowiązywania wsparcia dla danej instalacji. W okresie przygotowawczym współczynnik korekcyjny powinien wynosić 2,1 (do roku 2018) a w okresie realizacyjnym, przy uwzględnieniu spodziewanego spadku kosztów inwestycyjnych, powinien być nie mniejszy niż 1,5 (w latach 2018-2023). Szczegółowe analizy tego zagadnienia, przedstawia załącznik do niniejszego stanowiska, opracowany przez Fundację na rzecz energetyki zrównoważonej.
  - Zapewnić stabilność wsparcia na etapie eksploatacji farmy, w wysokości i okresie niezbędnym do zwrotu zainwestowanego kapitału dla

danej instalacji. Okres ten to nie mniej niż 15 lat, ze stałym współczynnikiem korekcyjnym.

- Utrzymać stabilność i przewidywalność pozostałych elementów systemu wsparcia, takich jak zakres obowiązku, gwarancja zakupu energii z OZE po średniej cenie rynkowej, minimalizacja wpływu zmienności ceny energii na stabilność wynagrodzenia.
- Zapewnić gwarancję dostępu do sieci.

Biorąc pod uwagę wymienione wyżej uwarunkowania rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich, Polskie Towarzystwo Morskiej Energetyki Wiatrowej przedstawiło Ministrowi Gospodarki zestawienie ogólnych i szczegółowych uwag do projektu ustawy o odnawialnych źródłach energii. Poniżej prezentujemy najistotniejsze ogólne uwagi i postulaty dotyczące proponowanych regulacji ustawowych:

- a. Projekt ustawy o odnawialnych źródłach energii (dalej ustawa), miał w założeniu autorów, stworzyć nowy akt prawny kompleksowo i całościowo kształtujący uwarunkowania prawne wspierania dynamicznego i trwałego rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce i osiągnięcia celów określonych w Dyrektywie 2009/28/WE, Polityki Energetycznej Polski do roku 2030 oraz Krajowego Planu Działań. Czytając uzasadnienie do projektu ustawy, można odnieść wrażenie, że większość intencji przyświecających autorom przy opracowywaniu kolejnych przepisów była zgodna z tymi celami. Niestety nieprecyzyjne zapisy oraz w zbyt małym stopniu uwzględniona praktyka i specyfika procesów inwestycyjnych w energetyce odnawialnej, zwłaszcza w czasach kryzysu gospodarczego, powoduje że faktyczny efekt wdrożenia przepisów w zaproponowanym kształcie, grozi efektem całkowicie odmiennym od zamierzonego.
- b. Ustawa wprowadza znaczące zmiany w dotychczasowym systemie wsparcia wytwarzania energii elektrycznej z OZE, których celem miało być zwiększenie stabilności systemu, minimalizacja ryzyka inwestycyjnego oraz racjonalizacja kosztów. Cel ten został osiągnięty tylko połowicznie, a wprowadzone zmiany niosą za sobą nowe ryzyka, które mogą wstrzymać zamiast uruchamiać decyzje inwestycyjne. Nowy mechanizm opierać się ma na zwiększeniu stabilności przychodów wytwórców energii z OZE, poprzez:
  - a) Nowy sposób obliczania opłaty zastępczej,
  - b) Wprowadzenie 15 letniego okresu obowiązywania wsparcia dla danej instalacji,
  - c) Wprowadzenie współczynników korekcyjnych, określanych rozporządzeniem na okresy 5 letnie.

Sama idea takiej konstrukcji systemu wydaje się być słuszna i korzystna dla morskiej energetyki wiatrowej, pod warunkiem jednak doprecyzowania przepisów, tak aby nie powstawały wątpliwości dotyczące możliwości zmiany wysokości współczynnika dla danej instalacji w okresie 15 letnim od chwili jej oddania do użytku. Jeżeli nowy system, ma być zbliżony do systemu feed-in tariff, jak stwierdza się w uzasadnieniu

ustawy, to albo musi zostać określony stały współczynnik na całość obowiązkowego okresu wsparcia 15 lat, albo też może zostać wprowadzona jego stopniowa zmiana, np. 5% w każdym kolejnym 5-letnim okresie, albo też maksymalne poziomy zmiany w kolejnych okresach dla danej, funkcjonującej instalacji, np. nie więcej niż 5% w każdym kolejnym 5-letnim okresie. Zasadą podstawową bowiem systemu stałych cen, jest określenie w momencie oddania instalacji do użytku czasu i pełnej wysokości wsparcia dla niej. To jest najważniejszy element, zapewniający w czasach znaczących trudności z pozyskaniem kredytów inwestycyjnych, zapewnienia finansowania dla inwestycji OZE.

Niezbędne będzie także właściwe określenie wysokości współczynników korekcyjnych, uwzględniających faktyczne koszty oraz efektywność poszczególnych technologii. Zaproponowane przez Ministra Gospodarki wysokości współczynnika dla farm wiatrowych na morzu jest nieadekwatny do uwarunkowań rynkowych i kosztowych i spowoduje wstrzymanie przygotowania projektów. Jak wynika z załączonej analizy, współczynnik korygujący dla morskich farm wiatrowych na lata 2013-2018 powinien wynosić 2.1. W kolejnym okresie (2019-2024) będzie prawdopodobnie możliwe zmniejszenie wysokości współczynnika do poziomu 1.5.

Niezbędnym elementem prawidłowego funkcjonowania systemu musi być także przywrócenie obowiązku zakupu całej oferowanej energii z instalacji OZE przyłączonych do sieci po średniej cenie rynkowej. Zmiana w tym zakresie i ograniczenie obowiązku wyłącznie do mikroinstalacji jest najpoważniejszą wadą projektu ustawy i jest wbrew uzasadnieniu do ustawy, które nie wskazuje na zamiar dokonania takiej zmiany.

- c. Sposób obliczania opłaty zastępczej, uwzględniający średnią cenę sprzedaży energii w poprzednim roku kalendarzowym, zwiększa stabilność systemu i daje podstawy do sporządzania pewniejszych biznesplanów. Powstaje jednak pytanie, czy kwota 470 zł w wystarczający sposób będzie zapewniać efektywność systemu, przy świadomości, że w miarę rozwoju rynku i przybywania świadectw pochodzenia, wartość praw majątkowych świadectw będzie maleć, a spodziewany wzrost cen energii będzie jedynym czynnikiem gwarantującym stabilny, wcześniej założony, wynik finansowy instalacji wytwórczych. Sytuację pogarsza dodatkowo fakt, że wartość praw majątkowych świadectw, a więc wysokość wsparcia, będzie się zmniejszała w większym stopniu przy wzroście cen energii dla technologii o wyższym współczynniku, a więc wymagających większego wsparcia, niż dla tych o mniejszym współczynniku. Przy współczynniku 1 dla świadectw nie ma to znaczenia bo zmniejszenie ceny świadectwa zostanie pokryte wzrostem ceny energii. Może to mieć niekorzystny wpływ dla morskich farm wiatrowych, jeżeli zostanie dla niej określony współczynnik na poziomie zbliżonym do 2. Wówczas cena świadectwa nie zostanie pokryta wzrostem ceny energii i np. w 5 roku wysokość wsparcia będzie niższa niż w 1 roku. Przykład: ceny w 1 roku - energia 200 zł/MWh, świadectwo $470 - 200 = 270$ zł/MWh. Instalacja otrzymuje: $200 + 2 \times 270 = 740$ zł/MWh. Jeśli w roku 5 cena energii będzie wynosiła 300 zł/MWh to cena świadectwa będzie wynosiła $470 - 300 = 170$ zł/MWh. Instalacja otrzymuje: $300 + 2 \times 170 = 640$ zł/MWh. Żeby osiągnąć ten sam poziom przychodu, instalacja musiałaby otrzymywać 2,59 świadectwa - $300 + 2,59 \times 170 = 740,3$ zł/MWh. W przykładzie pominięto inflację. Wymagać to będzie

dokładnej analizy na etapie określania współczynnika na nowy okres jego obowiązywania, a więc po 3 latach od wejścia w życie nowego systemu.

- d. Kolejnym kluczowym elementem stabilizacji i efektywności systemu jest wysokość obowiązku w zakresie udziału energii z OZE. Niezbędne jest wykonanie symulacji ekonomicznych ukazujących długofalowy rozwój rynku, z uwzględnieniem ograniczenia wsparcia dla instalacji zamortyzowanych, obowiązki udziału energii z OZE nałożone na nowe podmioty, tak aby nie doszło do nadpodaży świadectw pochodzenia, która doprowadziłaby do znaczącego spadku ich wartości i załamania systemu wsparcia.
- e. Efekt stabilizacji systemu jest dodatkowo utracony poprzez utrzymanie mechanizmu określania w rozporządzeniu ministra ds. gospodarki progów obowiązku w zakresie uzyskania i umorzenia świadectw pochodzenia, rodzajów odnawialnych źródeł oraz obliczania ilości energii. Progi obowiązku powinny zostać określone w Krajowym Planie Działań, a wszystkie pozostałe elementy rozporządzenia powinny zostać określone w ustawie.
- f. Projekt ustawy nie wdraża także tak podstawowych zapisów Dyrektywy jak zapewnienie priorytetowego i gwarantowanego dostępu do systemu sieciowego dla energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii. Zwłaszcza w tym drugim zakresie niezbędne jest wprowadzenie stosownych zapisów, lub przynajmniej ram prawnych, które zostaną uszczegółowione w ustawie prawo energetyczne.
- g. Ustawa wprowadza obowiązek uwzględniania przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach pozytywnych skutków dla środowiska z tytułu wytwarzania energii z OZE – jest to bardzo dobre rozwiązanie. Dodatkowo powinno zostać jasno określone w ustawie, że instalacje OZE są urządzeniami służącymi ochronie środowiska, co w znaczący sposób zmieni podejście.
- h. Zaproponowane zapisy dotyczące współpracy międzynarodowej przy rozwoju energetyki odnawialnej nie wprowadzają żadnych mechanizmów ułatwiających taką współpracę, ani jasnych zasad zaliczania energii z takich międzynarodowych instalacji do realizacji celów krajowych. Zapisy te wymagają uproszczenia i zwiększenia efektywności. Współpraca międzynarodowa może mieć ogromne znaczenie przy rozwijaniu projektów morskich farm wiatrowych a zwłaszcza infrastruktury przyłączeniowej dla MFW.